

§ 93

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

HEL 2017-013933 T 03 00 00

Lausunto

Kaupunginhallitus antoi liikenne- ja viestintäministeriölle seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE-luonnos):

Yleiset kommentit

Helsingin kaupunki pitää HE-luonnoksessa esitettyjä tavoitteita hyvinä ja kannatettavina. Asiakaslähtöisyys, kannattavuus, tehokkuus, toimintavarmuus sekä digitalisaation mahdollisuuksien aiempaa parempi hyödyntäminen ovat toimintaympäristön muutos huomioon ottaen perustelluja lähtökohtia operatiivisen liikenteenohjauksen ja -hallinnan uudistuksen toteuttamiselle.

Helsingin kaupunki on avoimen datan edelläkävijä ja on pyrkinyt osaltaan edistämään uuden liiketoiminnan syntymistä avoimen datan hyödyntämismahdollisuuksia lisäämällä. HE-luonnos on linjassa näiden kaupungin omien tavoitteiden ja toimintamallien kanssa.

Yleisperustelut

Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden yhtiöittäminen vaikuttaa etenkin tieliikenteen osalta Helsingin kaupunkiin sekä nykyiseen valtioon ja kaupungin väliseen yhteistyöhön ja sen kehittämismahdollisuuksiin. Meri- ja rautatieliikenteen osalta muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta Helsingin kaupungille.

Helsingin kaupunki ja Liikennevirasto ovat sopineet liikenteenhallinnan yhteistyöstä ja sen kehittämisestä Pääkaupunkiseudun liikenteenhallintakeskuksessa. Mukana PLH-keskuksen toiminnassa on myös muita toimijoita, ml. Espoon ja Vantaan kaupungit sekä Helsingin poliisilaitos. Keskuksessa olevilla nykyisillä viranomaistoimijoilla on yhteisenä tavoitteena seudun liikennejärjestelmän tehokas hyödyntäminen, liikenteenhallinnan yhteinen kehittäminen, liikenteen sujuvoittaminen sekä häiriötilanteiden vaikutusten minimointi mm. liikenteen ohjauksen ja tiedotuksen keinoilla. PLH-keskuksessa hyödynnetään seudulta kerättyä liikennetietoa liikenteenhallinnan tarpeisiin. Keskuksen työ on Helsingil-

le tärkeää erityisesti liikennevalo-ohjauksen ja tällä hetkellä myös raitio-
liikenteen ohjauksen kannalta.

Liikenteenohjauksen ja -hallinnan toimintaympäristö muuttuu tieliiken-
teen osalta lähivuosina. Kerättävän tiedon määrä tulee lisääntymään ja
sitä on tarkoituksenmukaista hyödyntää mahdollisimman laajasti ja mo-
nipuolisesti. Tietoa tullaan hyödyntämään liikenteen ja liikkujien uusissa
palveluissa sekä nykyisten palveluiden kehittämisessä. Hyötyjinä ovat
kaikki tie- ja katuverkolla liikkuvat asukkaat ja elinkeinoelämä. Näiltä
osin muutoksen tavoitteet ovat hyviä ja samansuuntaisia kaupungin ta-
voitteiden kanssa.

Helsingin kaupungin kannalta on keskeistä, että yhteistyö ja sen kehit-
täminen valtion toimijoiden kanssa on myös jatkossa mahdollista ja
hyödyttää molempia osapuolia. Yhden toimijan muuttuminen viran-
omaistoimijasta yhtiöksi ei saa vaarantaa olemassa olevaa positiivista
liikenteenhallinnan kehityspolkua. Se ei myöskään saa vaarantaa ny-
kyistä viranomaistoimijoiden välistä sujuvaa ja avointa tiedonvaihtoa,
joka helpottaa kaikkia osapuolia hoitamaan tehtäviään. Muutoksesta ei
tule myöskään aiheutua lisäkustannuksia yhtiön viranomaiskumppa-
neille erityistehtäväyhtiölle asetettavasta tuottotavoitteesta riippumatta.

Tiedonkulkuun liittyvät näkökulmat on tuotu esiin valmistelutyössä. Esi-
tyksen yleisperustelujen mukaan yhtiöittämisen valmistelussa on otettu
huomioon, että liikenteen ohjaustoimintaan liittyy keskeisesti tehokas,
poikkihallinnollinen viranomaisyhteistyö sekä toimintaa tukeva, uutta
teknologiaa hyödyntävä tiedonvaihtoympäristö.

Toinen kaupungin kannalta tärkeä tekijä on se, että perustettavalla yhtiöllä tulee olla jatkossa mahdollisuus tarjota ydinosaamiseensa liittyviä palveluita kohtuuhinnalla muille toimijoille. Tällä hetkellä tieliikennekeskuksilla on maan ainoana toimijana osaamista liikennetunneleiden, esimerkiksi Paloheinän joukkoliikennetunnelin, operointi- ja seurantatehtävistä. Helsinkiin on lähivuosina valmistumassa katuverkon liikennetunneleita, joiden operoinnissa olisi tarkoituksenmukaista pystyä kustannustehokkaasti yhteistyössä hyödyntämään olemassa olevaa hyvää tietotaitoa.

Edelleen yleisperusteluissa todetaan, että esityksen toteutuessa operatiiviseen liikenteenohjaukseen ja -hallintaan liittyviä päällekkäisyyksiä voidaan purkaa. Tähän liittyy olennaisesti perustettavaksi esitetyn erityistehtäväyhtiön ympärille muodostettava liikenteenohjauspalveluista vastaava konsernikokonaisuus.

Helsingin kaupunki pitää esityksen toteutuessa tällaisen konsernin muodostamista perusteltuna eri liikennemuotoihin liittyvien erityispiirteiden huomioon ottamiseksi niin, että liikenteenohjauksen kokonaisuus ei

pirstaloitu ja siiloudu liikaa. Mahdollisen yhtiöittämisen ja liikenteenohjauskonsernin muodostamisen yhteydessä tulee kuitenkin varmistua siitä, että valtio-omistajalla on riittävän kattavat ja monipuoliset konserniohjauksen keinot käytettävissään, jotta uudistukselle asetettujen toiminnallisten ym. tavoitteiden toteutuminen voidaan varmistaa. Lisäksi tulee varmistaa, että erityistehtävayhtiön toiminta on riittävän läpinäkyvää.

Konserniohjauksella tulee myös osaltaan varmistaa, että liikenteenohjauskonserni ei kilpaile yksityisten toimijoiden kanssa, toimii nykyisellä tavalla hyvässä yhteistyössä kuntatoimijoiden kanssa, ja on niille myös kustannustehokas palveluntuottaja. Konsernin muodostamisen ja sen toiminnan tulee osaltaan edistää yksityisen palvelutarjonnan kehittymistä ja lisääntymistä toimialalla.

Helsingin kaupunki pitää HE-luonnoksen yleisperusteluissa kuvattuja liikenteen päästöjen vähentämiseen liittyviä näkökohtia keskeisinä. Jos erityistehtävayhtiön perustamisella voidaan osaltaan edistää päästövähennystavoitteiden saavuttamista esimerkiksi tarpeellisten investointien monipuolisempien rahoitusmahdollisuuksien avulla, lisää se Helsingin kaupungin näkökulmasta uudistuksen kannatettavuutta.

Muut mahdolliset huomiot

HE-luonnoksessa esitettyjen yhtiöittämiseen liittyvien kustannussäästöjen ja toiminnan tehostumisen osalta Helsingin kaupunki toteaa, että yhtiöittäminen ei itsessään saa aikaan näitä tavoiteltuja tuloksia. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää toimintatapojen ja ajattelumallien muuttamista. Esityksen yleisperusteluissa esitettyjä toiminnan tehostumiseen liittyviä tekijöitä tulee uudistuksen toteutuessa seurata ja niiden toteutumista aktiivisesti edistää.

Käsittely

Vastaehdotus:

Paavo Arhinmäki: Lausunnon viimeisen kappaleen uudeksi toiseksi lauseeksi lisätään seuraavaa:

"Helsingin kaupunki ei näe osakeyhtiömallia tässä asiassa hyödyllisenä palveluiden organisointimuotona. Nykyisen muodon säilyttäminen myös varmistaa julkisuus-, kielilainsäädännön sekä hallintolain soveltamisen kaikkeen asiaan koskevaan toimintaan."

Kannattaja: Tomi Sevander

Vastaehdotus:

Otso Kivekäs: Lisäys lausunnon loppuun:

“Suunniteltu osakeyhtiö täyttää julkista palvelutehtävää, eikä toimi millään osin kilpaillailla markkinoilla. Siksi olisi perusteltua lailla säätää, että siihen sovelletaan julkisuuslakia vastaavasti kuin virastonkin toimintaan.”

Kannattaja: Anni Sinnemäki

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 11

Jasmin Hamid, Otso Kivekäs, Terhi Koulumies, Maria Ohisalo, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Wille Rydman, Anni Sinnemäki, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 3

Paavo Arhinmäki, Veronika Honkasalo, Tomi Sevander

Tyhjä: 1

Nasima Razmyar

Kaupunginhallitus hylkäsi Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen äänin 11 - 3 (1 tyhjä).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Otso Kivekkään vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 7

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Mika Raatikainen, Wille Rydman, Tomi Sevander, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 7

Paavo Arhinmäki, Jasmin Hamid, Veronika Honkasalo, Otso Kivekäs, Maria Ohisalo, Marcus Rantala, Anni Sinnemäki

Tyhjä: 1

Nasima Razmyar

Kaupunginhallitus hylkäsi Otso Kivekkään vastaehdotuksen äänin 7 - 7 (1 tyhjä). Puheenjohtajan ääni ratkaisi päätökseksi tulleen ehdotuksen.

Kahden suoritettun äänestyksen jälkeen kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen.

Esittelijä

12.02.2018

Asia/10

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Marko Mäenpää, liikenteenhallintayksikön päällikkö, puhelin: 310 37339
marko.maenpaa(a)hel.fi

Yrjö Judström, hallintojohtaja, puhelin: 310 34986
yrjo.judstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö, hallituksen esitys laiksi Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi
- 2 Lausuntopyyntö, luonnos
- 3 Lausuntopyyntö, lakimuutosesitys, liikenne- ja viestintäministeriö
- 4 Lausuntopyyntö, lakiehdotukset
- 5 Lausuntopyyntö, rinnakkaistekstit

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Liikenne- ja viestintäministeriö on toimittanut lausunnonle luonnoksen hallituksen esitykseksi laiksi Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi. Valtioneuvosto oikeutettaisiin luovuttamaan Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden hallinnassa oleva omaisuus ja toiminta perustettavalle osakeyhtiölle. Yhtiön toimialana olisi meri-, rautatie- ja tieliikenteenohjaus ja -hallinta sekä siihen liittyvä tiedon keruu, hallinta ja hyödyntäminen. Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi osakeyhtiön palvelukseen.

Hallituksen tavoitteena on kehittää suomalaista liikennejärjestelmää siten, että se palvelisi entistä paremmin kansalaisten ja elinkeinoelämän tarpeita ja tuottaisi kasvavaa lisäarvoa ja hyötyjä koko yhteiskunnalle. Liikennejärjestelmän kehittämällä halutaan samalla luoda edellytyksiä hyödyntää digitalisaation, liikenteen älykkään automaation ja palveluistumisen luomia mahdollisuuksia. Liikennejärjestelmän kehittämistyö on osa hallitusohjelman digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristön raken-

12.02.2018

tamiseen tähtäävää kärkihanketta. Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi kesäkuussa 2017, että tie- meri- ja rautatieliikenteen liikenteenohjaustoiminnot yhtiöitettäisiin valtion osakeyhtiöksi 1.1.2019.

Toimintojen yhtiöittämisellä pyritään valmistautumaan toimialan ja toimintaympäristön tuleviin muutoksiin sekä saada liikenteen ohjauksella kerättävä tieto nykyistä paremmin hyödyksi koko yhteiskunnalle. Lisäksi tavoitteena on luoda edellytykset operatiivisen liikenteenhallinnan palveluiden asiakaslähtöisyyden parantamiselle sekä lisätä toiminnan taloudellista tehokkuutta ja kannattavuutta. Myös toiminnan läpinäkyvyyttä pyritään parantamaan.

Esitykseen sisältyvät lakiehdotukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1. päivänä tammikuuta 2019.

Lausunto esityksestä on pyydetty toimittamaan lausuntopalvelu.fi-portaalin kautta viimeistään keskiviikkona 7.2.2018.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian, kaupunkiympäristön toimialan ja liikenneliikelaitoksen kesken.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi
Marko Mäenpää, liikenteenhallintayksikön päällikkö, puhelin: 310 37339
marko.maenpaa(a)hel.fi
Yrjö Judström, hallintojohtaja, puhelin: 310 34986
yrjo.judstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö, hallituksen esitys laiksi Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi
- 2 Lausuntopyyntö, luonnos
- 3 Lausuntopyyntö, lakimuutosesitys, liikenne- ja viestintäministeriö
- 4 Lausuntopyyntö, lakiehdotukset
- 5 Lausuntopyyntö, rinnakkaistekstit

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

12.02.2018

Asia/10

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 05.02.2018 § 74

HEL 2017-013933 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

05.02.2018 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Marko Mäenpää, liikenteenhallintayksikön päällikkö, puhelin: 310 37339
marko.maenpaa(a)hel.fi

Yrjö Judström, hallintojohtaja, puhelin: 310 34986
yrjo.judstrom(a)hel.fi